

Inhoud

Everything you always wanted to know about SDD but were afraid to ask <i>Jan Bakker en Marja Boermeester</i>	7
Voorwoord	9
Definities en begrippen	11
1 Micro-organismen	19
2 Afweermechanismen	29
3 Infecties	41
4 Controle van infecties	55
5 Klinische microbiologie voor het IC-team	69
5.1 Bewakings- versus diagnostische kweken	70
5.2 De kweekprocedure, de eerste twee stappen	82
5.3 Het enten en kweken	91
5.4 Naamgeving	99
5.5 Het gevoeligheidspatroon	112
5.6 De beschikbaarheid van klinisch microbiologische gegevens en klinische bespreking	124
6 De behandeling van infecties	141
7 Virusinfecties op de intensive care	163
8 Het bestrijden van hyperinflammatie	175
9 Resistentie	181
10 Uitbraken	189
Addendum 1 Protocol selectieve darmdecontaminatie	199
Addendum 2 Protocol selectieve darmdecontaminatie bij MRSA	203
Overzicht intermezzo's	207
Overzicht casussen	209
Afkortingen	211
Literatuur	213
Register	227

Everything you always wanted to know about SDD but were afraid to ask

Een van de grote uitdagingen bij de behandeling van intensive care-patiënten is het diagnosticeren, voorkomen en behandelen van infecties. Vanuit de historie van de geneeskunde is al gebleken dat voorkomen beter is dan genezen. De geschiedenis van de 'lijkstof' van Semmelweis is hiervan een mooi voorbeeld. Deze geschiedenis vertoont veel gelijkenis met de geschiedenis van de SDD. Ignaz Semmelweis stuitte op onbegrip ten aanzien van zijn verklaring voor het feit waarom kraamvrouwen op de ene afdeling veel vaker stierven ten gevolge van de kraamkoorts dan op de andere afdeling. Dit onbegrip was niet alleen gebaseerd op de weerstand tegen de noodzakelijke ingrepen om dit te voorkomen – alle medici moesten hun handen wassen met bleekwater voordat er onderzoek op de kraamzaal gedaan zou worden –, maar ook op het onbegrip van wat nu precies de basis was van het probleem. Uiteindelijk heeft het verzet van de gevestigde medische stand geleid tot zijn ontslag. Het duurde nog bijna vijftig jaar, totdat Louis Pasteur de bacterie ontdekte, dat men de basis van het probleem dat Semmelweis aan het licht bracht begon te begrijpen.

SDD is ontstaan in het Academisch Ziekenhuis Groningen toen Chris Stoutenbeek en Rick van Saene zich afvroegen waarom jonge gezonde traumapatiënten regelmatig overleden ten gevolge van infecties die ze niet hadden toen ze opgenomen werden. Iets meer dan 35 jaar later ziet dit boek het eerste levenslicht. Hoewel de weerstand en het onbegrip ten aanzien van SDD in en buiten Nederland nog volop aanwezig zijn, zijn veel IC-afdelingen in Nederland overtuigd van de waarde van deze strategie. Gebaseerd op enkele simpele principes: voorkomen is beter dan genezen, meten is weten, *search and destroy*, hygiëne is belangrijk, en respecteer de anaerobe flora van de patiënt. Mochten er nog twijfels zijn of problemen om precies te begrijpen wat SDD is en hoe het uitgevoerd moet worden, dan is dit boek de ideale start. Hans Rommes en Rick van Saene, twee bevoegde klinici die samen goed zijn voor meer dan zestig jaar ervaring aan het bed van de IC-patiënt, leggen in een voor iedereen begrijpelijke taal, geardeerd met intermezzo's en casussen, uit hoe het nu precies zit met de SDD. Op heldere wijze worden begrippen van de infectieleer zoals 'kolonisatie versus infectie', kennis van bacteriën, en maatregelen ter voorkoming van een infectie-uitbraak uitgelegd. Een boek dat voor iedere IC-arts en -verpleegkundige, microbioloog, ziekenhuishygiënist en infectioloog verplichte kost zou moeten zijn. Al was het maar om deze schat aan klinisch toepasbare kennisfundamenten te kunnen overdragen aan de volgende generatie. De twee auteurs hadden zeker geen moeilijkheden met het schrijven van dit boek. Nu ze eindelijk de tijd hebben gevonden om het te doen, is bij het lezen duidelijk merkbaar dat ze er veel plezier in hebben gehad. Waarschijnlijk nog meer plezier dan dat wij hadden bij het lezen van dit boek.

Jan Bakker

Hoogleraar intensive care, Erasmus MC Rotterdam, Columbia University College of Physicians & Surgeons, New York, VS, Pontificia Universidad Católica de Chile, Facultad Medicina, Santiago, Chili

Marja Boermeester

Hoogleraar chirurgie van abdominale infecties, Academisch Medisch Centrum, Amsterdam